

OB SMRTI MATEJA HUBADA

Osebnost Mateja Hubada je na videz že pred nekaj leti nehala učinkovati v slovenskem glasbenem življenju. To življenje hodi danes svojo pot v nevzdržni rasti zmagovito navzgor in njegovi delavci se malokdaj zavedajo, na kakšnih osnovah temelji njihovo delovanje, čigavo delo je živelo pred današnjimi časi in kdo je dal glasbenemu življenju odločilno smer. Toda veleva nam dolžnost, hvaležnost, občudovanje in ne nazadnje ljubezen, da se spomnimo dela očeta slovenske glasbe.

Mateju Hubadu je dala narava skoraj orjaško telo, ki je bilo kakor določeno za velike napore njegovega delovanja. Dvomim, da bi zmožel mož s šibkim telesom to, kar je čakalo Hubada in kar je on tudi izvršil. Vsi ti napor, ki so bili najhujši ob koncu prejšnjega in v začetku našega stoletja, so celo to odporno fizično naravo tako pretresli, da se je moral Hubad kljub želji po udejstvovanju, kljub še vedno živahnemu in delavnemu duhu umakniti iz javnega življenja. Kakor pa je krvavo potreboval pokoja, tako mu osebno ni bil dobrodošel, ker je bil mojster Hubad mož dela. Kljub temu, da je bil, kakor smo rekli, predstavnik slovenske glasbene umetnosti in je moral v tej smeri žrtvovati mnogo truda, da se je ohranil svojedobnega, kljub temu, da je bil po tolikih koncertnih nastopih le on sam pravi umetniški vodja Glasbene Matice, njene šole, zbora in izdajanj, čeprav je bil poleg tega posredno ali neposredno le on izvor za vso rast konservatorija, kljub vsemu velikemu delovanju ogromnega obsega, ki ga je vršil in prav za prav tudi dokončal, ni lahko živel v miru. V njem je tlela še vedno skrivnostna iskra dela.

Kaj nam je bil Hubad? Predvsem učitelj. Ne samo učitelj petja, temveč glasbe sploh. Saj je bil domala edini, ki je glasbeno umetnost zares obvladal in bil po srečnem naključju usode postavljen na vidno in odločilno vzgojno mesto. A ne samo to. Posredno smo mi vsi njegovi učenci, saj je bil on tisti, ki je povzdignil slovensko glasbo, predvsem kajpada slovensko pesem, iz čitalniškega ozračja in ji dal umetnostni pečat, da je bila zmožna brez skrbi stopiti pred evropsko javnost, bodisi v posameznikih, bodisi v velikih koncertnih turnejah zbora Glasbene Matice. Dolga vrsta glasbenikov, med katerimi zavzema večina najizbranejša mesta, je črpala neposredno iz njegovega pevskega znanja.

Koncertni vodja je bil. Prvo jedro Glasbene Matice, sicer ne po času ustanovitve, pač pa po učinkovitosti svojega dela, t. j. pevski zbor, ne bi brez njega nikdar bil to, kar je danes, niti v svojem udejstvovanju, ki ga je ustvaril, dvignil in zmagovito vodil Matej Hubad, niti po izredno plodnem učinku, ki ga je imelo to delovanje med Slovenci.

Tudi šola Glasbene Matice in njen konservatorij, sedaj državni zavod, sta v bistvu le Hubadovo delo. Za to ustanovo se moramo njegovemu duhu prav posebno pokloniti, saj je ta šola vzgoja za mladino, ki naj ustvari slovenski glasbi boljše čase, ki naj povzdigne slovensko glasbeno umetnost na ustrežajočo sodobno stopnjo. Bil je vzor voditelja, razgledanega po novih obzorjih začetkov 20. stoletja, ne pozabljačega in celo predvsem iščočega stvaritev slovenskega narodnega duha.

A neposrednih Hubadovih zaslug za organizacijo glasbenega življenja je še mnogo. Premislimo samo, kakšnega nedoglednega pomena so žarišča, ki jih je ustvarjal Hubad z glasbenim zavodom in s pevskim zborom! Te organizatorne enote so kratko in malo sploh edina odločilna gibala za vse, kar dela po njih vzgledu v zaledju ves narod na umetnostnem polju. Naša provinca je navezana samo na svoja središča, odkoder črpa izpodbudo za svoje delovanje. Zato lahko presodimo, kakšnega pomena je bilo Hubadovo delovanje, ki je slovensko glasbeno umetnost sploh šele ustvarjalo! Za današnje stanje, t. j. za povprečno glasbeno izobrazbo, pa tudi za višje ustvarjanje, ki se iz tega stanja rodi in v njem temelji, gre v vsakem oziru hvala Hubadu. Ali se zavedamo, kaj se to pravi? Ali se zavedamo, da se to pravi ustvariti n a r o d n o kulturo neke umetnostne panoge in da je to delo poverjeno večinoma celim generacijam, ne pa enem samemu človeku?

Pred nami se dviga njegova osebnost, ki jo sestavljajo dobrota, znanje in žrtvovanje. Z Glasbeno Matico, ki ima kot društvo tolikšne zasluge za slovensko glasbo, je ta osebnost nerazdružljiva. Svoje življenje je žrtvoval Hubad tej zvezi in iz te žrtve se je rodila sijajna zgradba slovenske vokalne umetnosti.

Marijan Lipovšek.

MARGINALIJE O LETOŠNJI GLASBENI SEZONI

O p e r a. Izmed naših vidnejših in odličnejših glasbenih zavodov je ljubljanska opera tista, ki najbolj smotrno in z ozirom na celotni učinek najuspešnejše prispeva k obzoru slovenskega glasbenega občinstva. Ta dejavnost se kaže najbolj v številu skrbno izbranih del, ne zanemarjajoča niti novih opernih tvorb niti starejših del stalnega repertoarja. Tako se je v nekaj letih nabrala lepa vrsta izvajanih del, ki morajo poslušalcu, če se je redno udeleževal prireditev opernega zavoda, ustvariti docela jasen pojem o stanju opere v pretekli, polpretekli in sedanji dobi. Ta dejavnost, ki se torej kaže predvsem v obširnem programu, pa ima zato tako lepe uspehe, ker je opera prvič zaradi svojega obstoja primorana v tem smislu storiti kar največ mogoče, drugič pa zato, ker jo vodijo ljudje, ki so poklicni glasbeniki. Ne moremo namreč zadosti poudarjati, kako načelno drugače gledajo, vodijo in se udeležujejo kulturne dejavnosti tisti, ki so si izbrali glasbo za svoj poklic. Eden glavnih vzrokov je njihova u s p o s o b l j e n o s t bodisi za vodstvo, t. j. za kulturno politiko te ali one smeri, bodisi za neposredno kulturno udejstvovanje. Drugi glavni vzrok je močno in nujno zanimanje za umetnost, in sicer iz zgolj umetnostnih, pa tudi iz preprostih življenjskih potreb. Zato je edino naravno in smotrno, da naše glasbene zavode vodijo ljudje, ki jim je umetnost poklic.

To pa še ni vzrok, da bi druga stran predstav ali prireditev bila uspešna, t. j. njih kakovost. Število je sicer vredno spoštovanja, tudi izbira je dobra, ne pa vselej kakovost podajanja, dasi bi bilo umljivo, da tudi to stran udejstvovanja dvigne tak zavod na čim višjo stopnjo.